

Carta da Terra

UNESCO, París-2000

PREÁMBULO

Estamos nun momento crítico da historia da Terra, no cal a humanidade debe elixir o seu futuro. A medida que o mundo vólvese cada vez máis interdependiente e fráxil, o futuro depara, á vez, grandes riscos e grandes promesas. Para seguir adiante, debemos recoñecer que no medio da magnífica diversidade de culturas e formas de vida, somos unha soa familia humana e unha soa comunidade terrestre cun destino común. Debemos unirnos para crear unha sociedade global sostible fundada no respecto cara á natureza, os dereitos humanos universais, a xustiza económica e unha cultura de paz. En torno a este fin, é imperativo que nós, os pobos da Terra, declaremos a nosa responsabilidade uns cara a outros, cara á gran comunidade da vida e cara ás xeracións futuras.

A Terra, o noso fogar

A humanidade é parte dun vasto universo evolutivo. A Terra, o noso fogar, está viva cunha comunidade singular de vida. As forzas da natureza promoven que a existencia sexa unha aventura esixente e incerta, pero a Terra brindou as condicións esenciais para a evolución da vida. A capacidade de recuperación da comunida-

de de vida e o benestar da humanidade dependen da preservación dunha biosfera saudable, con todos os seus sistemas ecolóxicos, unha rica variedade de plantas e animais, terras fértiles, augas puras e aire limpo. O medio ambiente global, cos seus recursos finitos, é unha preocupación común para todos os pobos. A protección da vitalidade, a diversidade e a beleza da Terra é un deber sagrado.

A situación global

Os patróns dominantes de produción e consumo están causando devastación ambiental, esgotamento de recursos e unha extinción masiva de especies. As comunidades están sendo destruídas. Os beneficios do desenvolvemento non se comparten equitativamente e a brecha entre ricos e pobres estase ensanchando. A inxustiza, a pobreza, a ignorancia e os conflitos violentos maniféstanse por todas as partes e son a causa de grandes sufrimentos. Un aumento sen precedentes da poboación humana sobrecargou os sistemas ecolóxicos e sociais. Os fundamentos da seguridade global están sendo ameazados. Estas tendencias son perigosas, pero non inevitables.

Os retos vindeiros

A elección é nosa: formar unha sociedade global para coidar a Terra e coidarnos uns a outros ou arriscarnos á destrución de nós mesmos e da diversidade da vida. Necesítanse cambios fundamentais nos nosos valores, institucións e formas de vida. Debemos darnos conta de que, unha vez satisfeitas as necesidades básicas, o desenvolvemento humano refírese primordialmente a ser máis, non a ter máis. Posuímos o coñecemento e a tecnoloxía necesarios para prover a todos e para reducir os nosos impactos sobre o medio ambiente. O surdimento dunha sociedade civil global, está creando novas oportunidades para construír un mundo democrático e humanitario. Os nosos retos ambientais, económicos, políticos, sociais e espirituais, están interrelacionados e xuntos podemos propoñer e concretar solucións comprensivas.

Responsabilidade Universal

Para levar a cabo estas aspiracións, debemos tomar a decisión de vivir de acordo cun sentido de responsabilidade universal, identificándonos con toda a comunidade terrestre, do mesmo xeito que coas nosas comunidades locais. Somos cidadáns de diferentes nacións e dun só mundo ao mesmo tempo, onde os ámbitos local e global, atópanse estreitamente vinculados. Todos compartimos unha responsabilidade cara ao benestar presente e futuro

da familia humana e do mundo vivinte na súa amplitude. O espírito de solidariedade humana e de afinidade con toda a vida se fortalece cando vivimos con reverencia ante o misterio do ser, con gratitude polo agasallo da vida e con humildade con respecto ao lugar que ocupa o ser humano na natureza.

Necesitamos urxentemente unha visión compartida sobre os valores básicos que brinden un fundamento ético para a comunidade mundial emerxente. Por tanto, xuntos e cunha gran esperanza, afirmamos os seguintes principios interdependentes, para unha forma de vida sostible, como un fundamento común mediante o cal debebase guiar e valorar a conduta das persoas, organizacións, empresas, gobernos e institucións transnacionais.

PRINCIPIOS

I. RESPECTO E COIDADADO DA COMUNIDADE DA VIDA

1. Respetar a Terra e a vida en toda a súa diversidade
 - a. Recoñecer que todos os seres son interdependentes e que toda forma de vida independentemente da súa utilidade, ten valor para os seres humanos.
 - b. Afirmar a fe na dignidade inherente a todos os seres humanos e no potencial intelectual, artístico, ético e espiritual da humanidade.

2. Coidar a comunidade da vida con entendemento, compaixón e amor.

- a. Aceptar que o dereito a posuír, administrar e utilizar os recursos naturais conduce cara ao deber de previr danos ambientais e protexer os dereitos das persoas.
- b. Afirmar, que a maior liberdade, coñecemento e poder, preséntase unha correspondente responsabilidade por promover o ben común.

3. Construír sociedades democráticas que sexan xustas, participativas, sostibles e pacíficas

- a. Asegurar que as comunidades, a todo nivel, garantan os dereitos humanos e as liberdades fundamentais e brinden a todos a oportunidade de desenvolver o seu pleno potencial.
- b. Promover a xustiza social e económica, posibilitando que todos alcancen un modo de vida seguro e digno, pero ecolóxicamente responsable.

4. Asegurar que os froitos e a beleza da Terra presérvanse para as xeracións presentes e futuras.

- a. Recoñecer que a liberdade de acción de cada xeración atópase condicionada polas necesidades das xeracións futuras.
- b. Transmitir ás futuras xeracións valores, tradicións e institucións, que apoiem a prosperidade a longo prazo, das comunidades humanas e ecolóxicas da Terra.

Para poder realizar estes catro compromisos xerais, é necesario:

II. INTEGRIDADE ECOLÓXICA

5. Protexer e restaurar a integridade dos sistemas ecolóxicos da Terra, con especial preocupación pola diversidade biolóxica e os procesos naturais que sustentan a vida.

- a. Adoptar, a todo nivel, plans de desenvolvemento sostible e regulacións que permitan incluír a conservación e a rehabilitación ambientais, como parte integral de todas as iniciativas de desenvolvemento.
- b. Establecer e salvagardar reservas viables para a natureza e a biosfera, incluíndo terras silvestres e áreas mariñas, de modo que tendan a protexer os sistemas de soporte á vida da Terra, para manter a biodiversidade e preservar a nosa herdanza natural.
- c. Promover a recuperación de especies e ecosistemas en perigo.
- d. Controlar e erradicar os organismos esóxenos ou xenéticamente modificados, que sexan danos para as especies autóctonas e o medio ambiente; e ademais, previr a introdución de tales organismos daninos.
- e. Manexar o uso de recursos renovables como a auga, a terra, os produtos forestais e a vida mariña, de maneira que non se excedan as posibilidades de rexeneración e se protexa a saúde dos ecosistemas.

- f. Manexar a extracción e o uso dos recursos non renovables, tales como minerais e combustibles fósiles, de forma que se minimize o seu esgotamento e non se causen serios danos ambientais.
6. Evitar danar como o mellor método de protección ambiental e cando o coñecemento sexa limitado, proceder con precaución.
- Tomar medidas para evitar a posibilidade de danos ambientais graves ou irreversibles, aínda cando o coñecemento científico sexa incompleto ou inconcluso.
 - Impoñer as probas respectivas e facer que as partes responsables asuman as consecuencias de reparar o dano ambiental, principalmente para quen argumenten que unha actividade proposta non causará ningún dano significativo.
 - Asegurar que a toma de decisións contemple as consecuencias acumulativas, a longo termo, indirectas, de longa distancia e globais das actividades humanas.
 - Previr a contaminación de calquera parte do medio ambiente e non permitir a acumulación de substancias radioactivas, tóxicas ou outras substancias perigosas.
 - Evitar actividades militares que danoen o medio ambiente.
7. Adoptar patróns de produción, consumo e reprodución que salvagarden as capacidades rexenerativas da Terra, os dereitos humanos e o benestar comunitario.
- Reducir, reutilizar e reciclar os materiais usados nos sistemas de produción e consumo e asegurar que os refugalloos poidan ser asimilados polos sistemas ecolóxicos.
 - Actuar con moderación e eficiencia ao utilizar enerxía e tratar de depender cada vez máis dos recursos de enerxía renovables, tales como a solar e eólica.
 - Promover o desenvolvemento, a adopción e a transferencia equitativa de tecnoloxías ambientalmente sas.
 - Internalizar os custos ambientais e sociais totais de bens e servizos no seu prezo de venda e posibilitar que os consumidores poidan identificar produtos que cumpran coas máis altas normas sociais e ambientais.
 - Asegurar o acceso universal ao coidado da saúde que fomente a saúde reproductiva e a reprodución responsable.
 - Adoptar formas de vida que poñan énfasis na calidade de vida e na suficiencia material nun mundo finito.
8. Impulsar o estudo da sostibilidade ecolóxica e promover o intercambio aberto e a extensa aplicación do coñecemento adquirido
- Apoiar a cooperación internacional científica e técnica sobre sostibilidade, con especial atención ás necesidades das nacións en desenvolvemento.
 - Recoñecer e preservar o coñece-

mento tradicional e a sabedoría espiritual en todas as culturas que contribúen á protección ambiental e ao benestar humano.

- c. Asegurar que a información de vital importancia para a saúde humana e a protección ambiental, incluíndo a información xenética, estea dispoñible no dominio público.

III. XUSTIZA SOCIAL E ECONÓMICA

9. Erradicar a pobreza como un imperativo ético, social e ambiental

- a. Garantir o dereito á auga potable, ao aire limpo, á seguridade alimenticia, á terra non contaminada, a unha vivenda e a un saneamiento seguro, asignando os recursos nacionais e internacionais requiridos.
- b. Habilitar a todos os seres humanos coa educación e cos recursos requiridos para que alcancen un modo de vida sostible e prover a seguridade social e as redes de apoio requiridos para quen non poidan manterse por si mesmos.
- c. Recoñecer aos ignorados, protexer aos vulnerables, servir a aqueles que sofren e posibilitar o desenvolvemento das súas capacidades e perseguir as súas aspiracións.

10. Asegurar que as actividades e institucións económicas, a todo nivel, promovan o desenvolvemento humano de forma equitativa e sostible.

- a. Promover a distribución equitativa da riqueza dentro das nacións e entre elas.
- b. Intensificar os recursos intelectuais, financeiros, técnicos e sociais das nacións en desenvolvemento e liberais de onerosas débedas internacionais.
- c. Asegurar que todo comercio apoie o uso sostible dos recursos, a protección ambiental e as normas laborais progresivas.
- d. Involucrar e informar ás corporacións multinacionais e aos organismos financeiros internacionais para que actúen transparentemente polo ben público e esixirilles responsabilidade polas consecuencias das súas actividades.

11. Afirmar a igualdade e equidade de xénero como prerequisites para o desenvolvemento sostible e asegurar o acceso universal á educación, o coidado da saúde e a oportunidade económica.

- a. Asegurar os dereitos humanos das mulleres e as nenas e terminar con toda a violencia contra elas.
- b. Promover a participación activa das mulleres en todos os aspectos da vida económica, política, cívica, social e cultural, como socias plenas e iguais en tómaa de decisións, como líderes e como beneficiarias.
- c. Fortalecer as familias e garantir a seguridade e a crianza amorosa de todos os seus membros.

12. Defender o dereito de todos, sen discriminación, a unha contorna natural e social que apoie a dignidade humana, a saúde física e o benestar espiritual, con especial atención aos dereitos dos pobos indíxenas e das minorías.

- a. Eliminar a discriminación en todas as súas formas, tales como aquelas baseadas na raza, a cor, o xénero, a orientación sexual, a relixión, o idioma e a orixe nacional, étnico ou social.
- b. Afirmar o dereito dos pobos indíxenas á súa espiritualidade, coñecementos, terras e recursos e ás súas prácticas vinculadas a un modo de vida sostible.
- c. Honrar e apoiar aos mozos das nosas comunidades, habilitándoos para que exerzan o seu papel esencial na creación de sociedades sostibles.
- d. Protexer e restaurar lugares de importancia que teñan un significado cultural e espiritual.

IV. DEMOCRACIA, NON VIOLENCIA

E PAZ

13. Fortalecer as institucións democráticas en todos os niveis e brindar transparencia e rendemento de contas na gobernabilidade, participación inclusiva na toma de decisións e acceso á xustiza

- a. Soster o dereito de todos a recibir información clara e oportuna sobre asuntos ambientais, do mesmo xeito

que sobre todos os plans e actividades de desenvolvemento que os poida afectar ou nos que teñan interese.

- b. Apoiar á sociedade civil local, rexional e global e promover a participación significativa de todos os individuos e organizacións interesados na toma de decisións.
- c. Protexer os dereitos á liberdade de opinión, expresión, reunión pacífica, asociación e disensión.
- d. Instituír o acceso efectivo e eficiente de procedementos administrativos e xudiciais independentes, incluíndo as solucións e compensacións por danos ambientais e pola ameaza de tales danos.
- f. Eliminar a corrupción en todas as institucións públicas e privadas.
- g. Fortalecer as comunidades locais, habilitándoas para que poidan cooidar os seus propios ambientes e asignar a responsabilidade ambiental naqueles niveis de goberno onde poidan levarse a cabo de xeito máis efectivo.

14. Integrar na educación formal e na aprendizaxe ao longo da vida, as habilidades, o coñecemento e os valores necesarios para un modo de vida sostible.

- a. Brindar a todos, especialmente aos nenos e os mozos, oportunidades educativas que lles capaciten para contribuír activamente ao desenvolvemento sostible.

- b. Promover a contribución das artes e das humanidades, do mesmo xeito que das ciencias, para a educación sobre a sustentabilidade.
 - c. Intensificar o papel dos medios masivos de comunicación na toma de conciencia sobre os retos ecolóxicos e sociais.
 - d. Recoñecer a importancia da educación moral e espiritual para unha vida sostible.
15. Tratar a todos os seres vivientes con respecto e consideración
- a. Previr a crueldade contra os animais que se manteñan nas sociedades humanas e protexelos do sufrimento.
 - b. Protexer aos animais salvaxes de métodos de caza, trampa e pesca, que lles causen un sufrimento extremo, prolongado ou evitable.
 - c. Evitar ou eliminar, ata onde sexa posible, a toma ou destrución de especies por simple diversión, negligencia ou descoñecemento.
16. Promover unha cultura de tolerancia, non violencia e paz.
- a. Alentar e apoiar a comprensión mutua, a solidariedade e a cooperación entre todos os pobos tanto dentro como entre as nacións.
 - b. Implementar estratexias amplas e comprensivas para previr os conflitos violentos e utilizar a colaboración na resolución de problemas para xestionar e resolver conflitos ambientais e outras disputas.
- c. Desmilitarizar os sistemas nacionais de seguridade ao nivel dunha postura de defensa non provocativa e empregar os recursos militares para fins pacíficos, incluíndo a restauración ecolóxica.
 - d. Eliminar as armas nucleares, biolóxicas e tóxicas e outras armas de destrución masiva.
 - e. Asegurar que o uso do espazo orbital e exterior apoie e comprométase coa protección ambiental e a paz.
 - f. Recoñecer que a paz é a integridade creada por relacións correctas cun mesmo, outras persoas, outras culturas, outras formas de vida, a Terra e co todo máis grande, do cal somos parte.

O CAMIÑO CARA A ADIANTE

Como nunca antes na historia, o destino común fainos un chamado a buscar un novo comezo. Tal renovación é a promesa destes principios da Carta da Terra. Para cumprir esta promesa, debemos comprometermos a adoptar e promover os valores e obxectivos nela expostos.

O proceso requirirá un cambio de mentalidade e de corazón; require tamén dun novo sentido de interdependencia global e responsabilidade universal. Debemos desenvolver e aplicar imaxinativamente a visión dun modo de vida sostible a nivel

local, nacional, rexional e global. A nosa diversidade cultural é unha herdanza preciosa e as diferentes culturas atoparán as súas propias formas para concretar o establecido. Debemos profundar e ampliar o diálogo global que xerou a Carta da Terra, posto que temos moito que aprender na procura colaboradora da verdade e a sabedoría.

A vida a miúdo conduce a tensións entre valores importantes. Iso pode implicar decisións difíciles; con todo, débese buscar o xeito de harmonizar a diversidade coa unidade; o exercicio da liberdade co ben común; os obxectivos de curto prazo coas metas a longo prazo. Todo individuo, familia, organización e comunidade, ten un papel vital que cumprir. As artes, as ciencias, as relixións, as institucións educativas, os medios de comunicación, as empresas, as organizacións non gobernamentais e os gobernos, están chamados a ofrecer un liderado creativo. A alianza entre gobernos, sociedade civil e empresas, é esencial para a gobernabilidade efectiva.

Co obxecto de construír unha comunidade global sostible, as nacións do mundo deben renovar o seu compromiso coas Nacións Unidas, cumprir coas súas obrigacións baixo os acordos internacionais existentes e apoiar a implementación dos principios da Carta da Terra, por medio dun instrumento internacional legalmente vinculante sobre medio ambiente e desenvolvemento.

Que o noso sexa un tempo que se recorde polo espertar dunha nova reverencia ante a vida; pola firme resolución de alcanzar a sostenibilidade; polo aceleramento na loita pola xustiza e a paz e pola alegre celebración da vida.